

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Samråd i Udvalget for Landdistrikter og Øer d. 13. november 2024 vedr. udbygning med vedvarende energi på land i landdistrikter

Center
Center for el, vand og VE på
land

Kontor
Kontor for sol, landvind og
vand

Dato
09-10-2024

J nr. 2024 - 3991

Akt-id 518693

/ ANCHR

Samrådsspørgsmål A, B, C og D

I Udvalget for Landdistrikter og Øer har Sussie Jessen (DD) stillet KEFM'en og BLKM'en følgende fire samrådsspørgsmål A, B, C og D:

Samrådsspørgsmål A:

"Mener ministrene, at det er en retfærdig geografisk fordeling af vedvarende energianlæg, når 24 ud af 26 statslige energiparker placeres i Jylland?"

Samrådsspørgsmål B:

"Vil ministrene redegøre for, hvor mange husstande regeringens ambition om en firdobling af vedvarende energi i 2030 reelt vil kunne dække, og hvorfor regeringen vurderer, at der er behov for netop en firedobling af vedvarende energi i 2030? Endvidere bedes ministrene forholde sig til professor i energiplanlægning ved Aalborg Universitet Brian Vads udtalelse "Den målsætning skal vi have skrottet. Det er et helt urealistisk højt mål" ("Vild plan vil plastre Jylland til med solceller: Nu taler kritiker om afvikling og usælgelige huse" bragt på jyllands-posten.dk den 25. september 2024)?"

Samrådsspørgsmål C:

"Forstår ministrene borgernes bekymring i Perbøl over at blive omringet af 2 m høje solcelleanlæg, og hvad vil ministrene gøre for at imødekomme disse bekymringer? Der henvises til artiklen "I en sønderjysk landsby får de gråd i stemmen eller føler sig som lottovindere. Årsagen er de solceller, som står til at omringe deres hjem" bragt den 25. september 2024.)?"

Samrådsspørgsmål D:

"Vil ministrene redegøre for, hvilke overvejelser regeringen har gjort sig om konsekvenserne for landdistrikternes borgere og lokalsamfund ved placeringen af statslige og ikke-statslige energianlæg?"

Ministerens svartale:

[Indledning]

Jeg vil gerne starte med at takke for spørgsmålene og til ministeren for byer og landdistrikter med at indlede.

Jeg har aftalt med ministeren for byer og landdistrikter, at jeg besvarer spørgsmål B og bidrager til svar på spørgsmål C og D.

[Spørgsmål B]

Jeg lægger ud med svar på spørgsmål B, som handler om, hvorfor regeringen vurderer, at der er behov for en firedobling af vedvarende energi på land i 2030.

[Politiske ambitioner om VE-udbygning]

Vi har i fællesskab, i en bred kreds af Folketingets partier, besluttet, at vi vil være fri af fossil energi og russisk gas.

Danmark skal være grønnere, og det kræver en markant udbygning af vedvarende energi, både frem mod 2030 og i årene efter. Både på havet, på tagene og på markarealer.

Vores fremskrivning viser, at der i 2030 efterspørges minimum dobbelt så meget el som i dag. Det betyder, at der skal udbygges med meget mere grøn strøm i Danmark.

Hvis vi bremser udbygningen på land, som kan levere billig, grøn energi hurtigt i årene frem mod 2030, bliver det svært at følge med efterspørgslen.

Samtidig giver Danmarks store havarealer, med gode vind- og havbundforhold, ideelle betingelser for på længere sigt at sikre grøn energi til eksportformål, så vi kan bruge vores gode ressourcer til både at gøre Danmark og EU grønnere. Skabe grønne job. Og forventelig tjene penge på det. Noget jeg har svært ved at forstå, at spørgerens parti er imod.

Heldigvis er udbygningen allerede i fuld gang. Det er positivt, for det er den retning vi *skal* i. Strømmen blev grønnere sidste år, hvor el fra sol- og vindkraft dækkede 63 pct. af elforsyningen. Og det går stærkt for sol, også på tagene. Siden starten af 2020 og til ultimo september 2024 er udbygningen af solceller på tage øget med ca. 90 pct. Faktisk udgør sol på tage nu ca. en tredjedel af den samlede solkapacitet.

Vi er heldigvis mange partier, der bakker op om udviklingen. Med Klimaaftalen i 2022 besluttede et meget bredt flertal i Folketinget at arbejde for rammer, der kan muliggøre en firedobling af elproduktion fra VE på land.

Kodeordet her er *rammer*. For vi sidder ikke på Christiansborg og sætter krydser på et kort over, hvor de grønne energianlæg skal placeres, så vi kan nå en firedobling.

Kort sagt, det er vores opgave på Christiansborg at fjerne barrierer, bureaukrati og skabe rammerne – for at muliggøre en firedobling. Men det er kommunerne, der bestemmer, om og hvor det skal op. Og det afhænger af markedet – om der er en stor nok efterspørgsel på mere grøn strøm.

Det er derfor fortsat uklart, om der kommer en firedobling af strøm fra vindmøller og sol på land præcist i 2030. Vi arbejder som sagt for at skabe rammerne, for det er helt sikkert, at vi står over for en omfattende stigning i grønt elforbrug, herunder til PtX.

En sådan stigning i elektrificeringen kræver udbygning af elnettet. Det er også derfor, vi bliver nødt til at se lidt længere ud i fremtiden, så vi kan planlægge elnetudbygning på en måde, så alle dele af landet kan få grøn strøm.

Derudover indgik vi i 2023 en aftale, der blandt andet baner vejen for energiparker på land, hvor der kan ske en udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier.

Det gør vi selvfølgelig ikke uden at involvere kommunerne. Faktisk har kommunerne selv været med til at pege på, hvor der kan udpeges energiparker.

Men en stor udbygning med vedvarende energi vil kunne ses i landskabet. Derfor er jeg glad for, at vi med Klimaftalen 2023 skruede op for den økonomiske compensation til naboer og lokalsamfund.

For de økonomiske gevinster ved vindmøller og solceller skal kunne mærkes hos naboer og i de lokalsamfund, der lægger jord til den vedvarende energi. For jeg anerkender bestemt, at et stort solcelleanlæg ikke er førstevalget, hvis man selv kan bestemme, hvem man vil have som nabo.

[Den grønne omstilling kan give lokal vækst]

Heldigvis er der flere fordele ved at have grøn strøm i sit nabolag. Den grønne strøm kan nemlig bidrage til at skabe lokal udvikling og lokal vækst.

Med den grønne strøm kommer muligheden for at skabe grønne kraftcentre, der kan gøre lokalsamfund til attraktive områder for virksomheder. Vi har netop gjort det lettere for virksomheder at placere sig tæt på f.eks. et solcelleanlæg og blive en del af en af de energiparker, der er på vej – ja, vi burde faktisk kalde det for en industripark. For adgangen til grøn og billig energi kan være et trækplaster til, at virksomheder vil slå sig ned i de landdistrikter, hvor de grønne anlæg er på vej og skabe nye erhvervsmuligheder.

På den måde kan den vedvarende energi bidrage til erhvervsudvikling og være med til at skabe udvikling i de lokalsamfund og kommuner, hvor vindmøllerne og solcellerne er flest.

Det er vanskeligt at forudsige potentialet, men det kan være betydeligt.

For grøn strøm er fx en helt central komponent for, at der kan opstå PtX-anlæg. Men det er også efterspurgt af mange af de produktionsvirksomheder, der ofte ligger i landdistrikterne.

Det kan give nye muligheder for synergier mellem produktion og forbrug af vedvarende energi, energilagring og industriel produktion.

Det er også derfor, at mange kommuner i landdistrikterne aktivt forsøger at tiltrække den grønne strøm og i sidste ende godkender de nødvendige lokalplaner; Fordi de kan se et perspektiv i det for lokalsamfundet.

Fx kom det i forbindelse med høring af Energinets planer for udbygning af elnettet frem, at der i de fleste kommuner er appetit på at få elnettet udbygget i deres område, så der kan komme grøn strøm til alle dele af landet. Jeg er også opmærksom på, at erhvervslivet i f.eks. Nordjylland ønsker mere og hurtigere udbygning af elnettet i Nordjylland. Og jeg ved at Danmarksdemokraterne bakker op om det. Men åbenbart bakker I ikke op om udbygningen af den grønne elproduktion, kan jeg forstå.

Et andet eksempel er, at mange jyske kommuner ønsker, at et evt. kommende brintrør tænkes tæt sammen med det store potentiale for VE-udbygning i Vestjylland. På den måde kan Vestjyllands grønne strøm bruges til produktion af grøn brint til eksport og til produktion af grønne brændsler.

Den lokale beslutningskraft og det kommunale selvstyre ønsker vi ikke at sætte ud af spillet. Jeg vil gerne gentage: Kommunerne er selv herre over, hvad der bygges hos dem – også når det gælder vindmøller og solceller.

[Regeringen arbejder for gode rammevilkår for en markedsdrevet udbygning]

Regeringens fokus er at sikre gode rammevilkår for VE-udbygningen.

Derfor har vi målrettet arbejdet og fokuseret på at fjerne barrierer for udbygningen med VE. Det har vi gjort med klimaaftalerne fra 2022 og 2023 og med NEKST-arbejdsgruppen *Mere sol og vind på land*.

Vi arbejder altså løbende på at sikre, at markedet får bedst mulige rammer for at reagere på efterspørgslen af grøn strøm. Det gør vi, så vi kan få den grønne strøm op, hvor der er behov, og når der er behov.

Derfor er det også for tidligt at sige, om der er sket en firedobling af den grønne strøm, når vi når 2030. Markedet bestemmer.

[Spørgsmål C og spørgsmål D]

Nu vil jeg gå videre til spørgsmålene C og D om bekymringer blandt borgere og naboer til VE-anlæg. Ministeren for byer og landdistrikter har allerede svaret, men jeg tillader mig at supplere til svarene på de to spørgsmål.

Lad mig først sige, at vi tager den lokale bekymring alvorligt. For lokal accept er vigtig, hvis vi skal nå i mål med den grønne omstilling.

[Forhøjelse af VE-bonus og grøn pulje]

Foran os ligger den enormt vigtige opgave, at sikre, at hensynet til lokalbefolkningen varetages, når der opstilles nye VE-anlæg.

Det ved jeg, at kommunerne har stort fokus på. Og det er også noget, regeringen tager meget alvorligt.

Med *Klimaaftalen* fra december sidste år besluttede vi med en bred kreds af partier at hæve både VE-bonus, som går til naboer til VE-anlæg på land, og grøn pulje, som kommer lokalsamfundene til gode.

I dag er den politiske beslutning blevet til virkelighed, og fra den første juli i år er satserne for de to ordninger hævet betragteligt.

Det gælder for VE-bonus, som VE-opstiller årligt betaler til de nærmeste naboer. Den er blevet øget med 50 pct. for naboer til fremtidige anlæg.

I praksis betyder det, at naboer til VE-anlæg fremover modtager op til 5.000 kr. mere årligt i skattefri bonus, afhængig af det konkrete anlæg de bliver naboer til.

Et konkret eksempel på dette er, at naboer til en vindmølle kan gå fra at modtage ca. 11.000 kr. årligt, til at modtage ca. 16.000 kr. årligt – skattefrit.

Derudover har vi øget grøn pulje med 150 pct. Grøn pulje er en ordning, hvor VE-opstillerne indbetaler et beløb pr. opstillet MW til kommunen. Pengene kan anvendes til en række forskellige formål i de lokalsamfund, hvor der opsættes VE. Det kan være en renovering af forsamlingshuset. En ny vandresti. En ny naturlegeplads. Alt det er med til at skabe muligheder og gøre det attraktivt at bosætte sig i lokalsamfundet.

For eksempel vil den forhøjede sats ved et større vindmølleprojekt hæve lokalsamfundenes kompensation via grøn pulje fra ca. 12,5 mio. kr. til ca. 31,3 mio. kr. Det er penge, der for alvor kan gøre en forskel for de lokalsamfund, der tager ansvar for den grønne omstilling.

Det er selvfølgelig alfa-omega, at de ordninger, vi har til at understøtte naboer til VE-anlæg, virker efter hensigten. Derfor vil Energistyrelsen også foretage en evaluering af ordningerne i 2025.

[Outro]

Jeg vil gerne slutte af med at understrege, at det ligger regeringen meget på sinde, at den grønne omstilling sker i balance med de danske landdistrikter og ikke mindst berørte naboer til VE-anlæg.

Tak for ordet.